

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10CoP/7/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5118206431
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 02. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erik Varga
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2021:5118206431.2

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Erika Vargu a členov senátu - sudcov JUDr. Amálie Paulerovej a JUDr. Róberta Urbana, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: Z. P., nar. XX.XX.XXXX, zastúpená kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Žilina, dieťa rodičov: matka - Z. Z., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom K., X. H. XXX/XX a otec - Y. P., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom K., X. H. XXX/XX, za účasti Krajskej prokuratúry Žilina, o nariadenie ústavnej starostlivosti a o návrhu na zverenie dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti, na základe odvolania otca a odvolania matky proti uzneseniu Okresného súdu Žilina č.k. 30P/78/2018-395 zo dňa 9.9.2020, takto

rozhodol:

Uznesenie súdu prvej inštancie **zrušuje a vec mu vracia** na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením okresný súd (ďalej v texte aj ako súd prvej inštancie) nariadil ústavnú starostlivosť nad maloletou Z. P., nar. XX.X.XXXX v zariadení Centrum pre deti a rodiny so sídlom v L.. Súčasne stanovil rodičom maloletej lehotu 1 rok na úpravu ich rodinných a sociálnych pomerov tak, aby mohli osobne vykonávať starostlivosť o maloleté Z.. Následne upravil vyživovaciu povinnosť rodičov k maloletej a to u matky vo výške 30 % zo sumy životného minima mesačne a u otca v sume 50 eur mesačne, v oboch prípadoch vždy do 15. dňa v mesiaci vopred na účet Centra pre deti a rodiny L., s účinnosťou od 10.7.2020.

2.Súd prvej inštancie s poukazom na § 54 ods. 1, 2 a 5, § 55 ods. 2, 3, § 81 ods. 1, 2, § 62 ods. 1, 2, 3 a 5, § 75 ods. 1, § 76 ods. 1 a § 77 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine (všetky ustanovenia citované v napadnutom uznesení) dospel na základe vykonaného dokazovania k záveru, že sú splnené podmienky na nariadenie ústavnej starostlivosti vo vzťahu k maloletej. Uznesením tamojšieho súdu č. k. 21PPOm/1/2020-7 zo dňa 10.07.2020 bola maloletá Z. zverená do starostlivosti Centra pre deti a rodinu v L.. S ohľadom na túto skutočnosť súd začal konanie o zverenie maloletej do ústavnej starostlivosti. V danej spojitosti zdôraznil, že konaniu o zverenie maloletej do ústavnej starostlivosti predchádzalo konanie o jej zverenie do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky - p. P., pričom návrh menovanej bol zamietnutý uznesením č. k. 30P/78/2018-325 zo dňa 22.07.2020 z dôvodu, že stará matka nemala vytvorené podmienky na zabezpečovanie riadnej starostlivosti o maloletú. Okresný súd ďalej uviedol, že sa mu nepodarilo zistiť iné osoby, ktoré by mohli starostlivosť o maloletú zabezpečiť. V spojenom konaní rozhodoval aj o návrhu otca na zverenie maloletej do jeho starostlivosti, pričom tento návrh v priebehu konania otec zobral späť. V konaní bola maloletá Z. zverená otcovi do starostlivosti neodkladným opatrením a Krajský súd Žilina uznesením č. k. 6CoP/5/2019-146 zo dňa 29.03.2019 určil dohľad nad výchovou maloletej (prostredníctvom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Žilina).

3.V rámci konania o nariadenie náhradnej starostlivosti súd apeloval na otca, aby si upravil pomery tak, aby preukázal, že dokáže starostlivosť o maloletú zabezpečiť. Otec, ktorý raz uvádzal, že matka maloletej sa nedokáže o maloletú riadne postarať, užíva drogy, neskôr uviedol, že matka dokáže na pár hodín starostlivosť o maloletú zabezpečiť, maloletú ponechával v starostlivosti matky, prípadne

iných osôb, čo odôvodňoval tým, že chodieval za prácou, aby si zabezpečil finančné prostriedky. Pokiaľ chce otec starostlivosť o maloletú zabezpečovať, musí preukázať, že má vytvorené vhodné podmienky pre riadny vývin a starostlivosť o maloletú. Ako vyplýva zo správy OR PZ Žilina, otec je často vídaný v miestnych baroch a podnikoch, je o ňom známe, že často a vo veľkej miere požíva alkohol a následne je často jedným z účastníkov menších nezhôd, prípadne bitiek. Medzi rodičmi dochádzalo k hádkam, nezhodám a fyzickým napádaniam. Otec na pojednávaní sám uviedol, že matka maloletej užíva drogy, ktoré si zháňa od muža, ktorého pozná a on sám skúšal drogy - pervitín opakovane v malom množstve. Súd prvej inštancie tu zvýraznil, že rodič, ktorému je dieťa zverené do starostlivosti, sa nemôže správať takto nezodpovedne, nakoľko nesie zodpovednosť za maloleté dieťa. Otec maloletej teda súd nepresvedčil, že pomery na svojej strane upravil tak, aby starostlivosť o maloletú mohol riadne zabezpečovať. Z toho dôvodu súd ani nerozhodoval o výchovnom opatrení, ktorým by maloleté dieťa umiestnil v zariadení z dôvodu zabezpečenia úpravy rodinných a sociálnych pomerov rodičov maloletého dieťaťa, keďže otec mal túto možnosť dlhšiu dobu, počas celého konania vo veci náhradnej starostlivosti. Pokiaľ ide o matku, táto nemala záujem starostlivosť o maloletú zabezpečovať, so zverením do náhradnej starostlivosti ako i so zverením do ústavnej starostlivosti súhlasila. Kolízny opatrovník navrhol nariadiť o maloletú ústavnú starostlivosť a aj zástupca OP Žilina tiež s nariadením ústavnej starostlivosti súhlasil.

4. Nadväzne okresný súd vymedzil, že ústavná starostlivosť je krajným riešením situácie ak všetky miernejšie alternatívy nezabezpečili požadovaný výsledok. V súdnej veci musel k takémuto riešeniu pristúpiť, keďže zdravie a riadny vývin maloletej je ohrozený, prihliadal však na to, že ústavnú starostlivosť je možné nariadiť len na nevyhnutný čas a nariadenú ústavnú starostlivosť bezodkladne zruší (aj bez návrhu), ak pominú dôvody pre jej ďalšie trvanie, t.j. ak rodičia preukážu, že svoje rodinné a sociálne pomery upravili tak, že majú vytvorené rodinné prostredie pre riadnu výchovu maloletej. Toto rozhodnutie teda považuje len za dočasné. Podotkol, že medzi otcom a maloletou je vytvorený vzájomný kladný citový vzťah, avšak prostredie, v ktorom žila maloletá Z., vykazuje nedostatky takej intenzity, že dochádza k narušeniu jej telesného, citového, rozumového a mravného vývoja. Stanovením lehoty pre nápravu pomerov vytvára (súd) určitý tlak na rodiča, aby nápravu svojich pomerov nepredlžoval alebo nezanedbával, pričom len podstatná a stabilná zmena pomerov na strane rodičov môže odôvodniť zmenu nariadenej ústavnej starostlivosti. Uzavrel, že za súčasnej situácie je v záujme maloletej umiestnenie v ústavnom zariadení, kde má zabezpečenú potrebnú starostlivosť k tomu, aby mohla napredovať vo svojom vývine.

5. V rámci posudzovania výživného okresný súd zisťoval možnosti, schopnosti rodičov a prihliadol k odôvodneným potrebám maloletej.

6. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu (§ 52 CMP).

7. Proti tomuto rozsudku podali samostatné odvolanie otec a matka.

8. Otec napadnutému rozhodnutiu vytykal, že je nepodložené dôkazmi. Osobitne namietal sociálnu pracovníčku, ktorá bola ovplyvnená kolegyňou p. J., ktorá „aj keď bola odvolaná z našej rodiny, ako aj z tohto prípadu, aj napriek tomu chodila s kolegyňou k nám, ako aj na súdne stretnutia“. Pani J. je podľa otca zaujatá kvôli sťažnosti, ktorú na ňu otec napísal.

9. Ďalej odvolateľ uviedol, že doložil všetky dôkazy, že je schopný sa postarať o vlastnú dcéru, ako aj dôkazy na vyvrátenie, že má problém s alkoholom, nakoľko boli vykonané aj náhodné dychové skúšky, ktoré boli všetky negatívne, ako aj drogové testy. Taktiež preukázal, že je zamestnaný, ako aj to, že maloletá má zabezpečenú materskú škôlku, zatiaľ čo sociálka mala dôkazy len také „čo jedna suseda povedala“. Aj tvrdenie jeho bývalej priateľky, že ublížil dcére, boli vymyslené na základe pomsty, keď jej zrušil trvalé bydlisko. Aj tu pochybila pani J., ktorá napísala do správy, že maloletá má na sebe modriny, škriabance, čo nie je pravda, o čom svedčí správa z Detského domova v P. F..

10. Dodal, že nie je možné, aby mu dieťa zobrali bez riadneho dôvodu, len na základe falošných telefonátov. Za svojou dcérou chodí každý víkend, má k nej, ako aj ona k nemu silnú citovú väzbu a nedovolí, aby vyrástala v detskom domove, celú vec bude medializovať.

11. Matka v podanom odvolaní priznala, že klamala ohľadne bitia varechou, v skutočnosti to bola z jej strany pomsta za to, že jej zrušil trvalý pobyt. Aktuálne ju toto tvrdenie mrzí a chce uviesť, že to nie je

pravda. Keď maloletú brali do detského domova, plakala za tatinom. Aj keď s ňou telefonovala, tiež plakala, že chce ísť domov a potom už nechcela s ňou volať. Aj pani z detského domova potvrdila, že sa dcéra pýta domov za tatom. Dodala, že vie, že spravila chybu, ktorú nechcela spraviť, vie, že je to celé nikdy neodpustí a mrzí ju to. Takisto chce uviesť, že jej bývalý priateľ neberie drogy a nepije alkohol, to si tiež vymyslela. Uviedla, že každý robí chyby a ona urobila tú, že uverila svojej matke, ktorá ju nahovorila, aby maloletú dala do detského domova.

12.V písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu otca prokurátor Okresnej prokuratúry Žilina uviedol, že toto odvolanie je nedôvodné, nezodpovedajúce skutkovému stavu, ktorý vyplýva z vykonaného dokazovania. V podrobnostiach odkázal na ústne vyjadrenie na pojednávaní konanom dňa 9.9.2020. Prokurátorka Krajskej prokuratúry Žilina následne rovnako navrhla rozsudok (správne uznesenie - pozn. odvol. súdu) potvrdiť.

13.V písomnom vyjadrení k odvolaniu matky kolízny opatrovník uviedol, že sa s rozhodnutím prvoinštančného súdu stotožňuje, odkázal na doterajšie vyjadrenia a správy.

14.Krajský súd ako súd odvolací (§ 2 ods. 1 CMP v spojení s § 34 CSP) po zistení, že odvolanie podali oprávnení účastníci konania (§ 2 ods. 1 a § 7 CMP v spojení s § 359 CSP) v zákonom stanovenej lehote (§ 2 ods. 1 CMP v spojení s § 362 ods. 1 CSP), preskúmal vec v rozsahu vyplývajúcom z § 65 a 66 CMP a bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 2 ods. 1 CMP v spojení s § 385 ods. 1 CSP a contrario, za súčasnej aplikácie § 219 ods. 3 CSP a § 378 CSP) uznesenie súdu prvej inštancie zrušil podľa § 389 ods. 1 písm. c/ CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP a vrátil (§ 391 ods. 1 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP) okresnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

15.Z uznesenia Okresného súdu v Žiline č.k. 30P/78/2018-487 zo dňa 18.12.2020 vyplýva, že tamojší súd dočasne zveril maloletú do osobnej starostlivosti starej mamy L. Y.. Vychádzal z konštatovania, že za súčasnej situácie je v záujme maloletej Z., pokiaľ bude dočasne zverená do starostlivosti menovanej, ktorá osvedčila skutočnosti (bytové, príjmové, osobnostné podmienky) potrebné k tomu, aby súd mohol maloletú Z. dočasne zveriť do jej starostlivosti. Stará matka od začiatku umiestnenia (v Centre) maloletej prejavoval záujem o maloletú, tá má k nej vytvorený citový vzťah. Rodičia na pojednávaní súhlasili s dočasným zverením maloletej do starostlivosti navrhovateľky, následne však chcú zveriť maloletú do ich starostlivosti, keďže sú spôsobilí starostlivosť o maloletú riadne zabezpečiť.

16.Zo správ o sociálnom šetrení v domácnosti označenej starej matky vyplýva, že jej boli poskytnuté rôzne výchovné stratégie na rôzne druhy správania detí resp. na konkrétnu situáciu z ich doterajšieho spoločného fungovania, ako i sociálne poradenstvo ohľadne štátnych sociálnych dávok, na ktoré má počas náhradnej osobnej starostlivosti nárok. Podľa sociálnej pracovníčky sa vzťah medzi nimi javil láskavý, nekonfliktný, maloletá ju pekne oslovovala „babka“. Stará matka tiež informovala o aktuálnom životnom fungovaní otca maloletej. Otec opäť obnovil vzťah s matkou maloletej, ich partnerský život je však rovnaký ako predtým, t.j. istý čas sa zdá byť všetko v poriadku, potom opäť nastávajú hádky, krik a bitky. Otec maloletej má nedoplatok na nájomnom vo výške 300 €, nájomná zmluva je uzatvorená do 31.12.2020. V rámci telefonického kontaktu s otcom tento oznámil, že aktuálne je na ceste za prácou do Írska, kde by mal pracovať na 2 mesačné turnusy s mesačným voľnom doma. Doplnil, že o maloletú je postarané dobre u starej matky a že maloletej bude pravidelne telefonovať zo zahraničia.

17.Z opísanej chronológie súdnych rozhodnutí vyplýva, že v časovom období bezprostredne nasledujúcom po nariadení ústavnej starostlivosti nad maloletou, okresný súd zmenil výchovné prostredie maloletej a dočasne ju zveril do starostlivosti starej matky. Zároveň uvedené rozhodnutie (o neodkladnom opatrení) spadá do štádia odvolacieho konania vo vzťahu k nariadeniu ústavnej starostlivosti.

18. Riešením takto vzniknutej procesnej situácie (t.j. existencii „konkurujúcich“ si úprav starostlivosti o maloletú Z.), ktoré (riešenie) najviac zodpovedá záujmu maloletého dieťaťa (čl. 4 Základných princípov CMP) ako primárnemu hľadisku aplikovanej/relevantnej právnej úpravy, resp. princípu materiálnej pravdy ovládajúcemu mimosporové súdne konanie (keď zmyslom poskytovanej súdnej ochrany je čo možno najúplnejšie/najobjektívnejšie zistenie stavu skutočného stavu, t.j. nie len skutkového - účastníkmi tvrdeného), je podľa názoru odvolacieho súdu zrušenie nariadenia ústavnej starostlivosti. V čase rozhodovania okresného súdu totiž tento skutočne mohol dôvodne vychádzať z určujúcej úvahy, že neexistuje vhodné výchovné prostredie, ktoré by bolo možné uprednostniť pred ústavnou

starostlivosťou ako krajným riešením. Aktuálne (§ 217 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP a čl. 6 Základných princípov CMP) je však týmto výchovným prostredím domácnosť/starostlivosť starej matky maloletej, v ktorej (starostlivosti) sa dieťa nachádza na základe neodkladného opatrenia. Náležitým je preto záver okresného súdu, prezentovaný v rámci neodkladného opatrenia, v zmysle ktorého (záveru) dal tomuto výchovnému prostrediu prednosť pred pobytom dieťaťa v ústavnej starostlivosti.

19. Jedným dychom je však potrebné dodať, že vhodnosť tohto prostredia bola osvedčená v miere potrebnej pre nariadenie neodkladného opatrenia. Je preto úlohou okresného súdu v ďalšom postupe bezodkladne pokračovať v (spojenom) konaní vo veci samej a to jednak o návrhu (starej matky) na nariadenie náhradnej osobnej starostlivosti, (ďalej) o prezentovaných návrhoch rodičov na zverenie dieťaťa do ich starostlivosti, resp. relevantným spôsobom je nevyhnutné sa vysporiadať aj s ex offo začatým konaním o ústavnej starostlivosti (v prípade, ak okresný súd dospeje k záveru, že nie je opodstatnené jeho nariadenie, vhodným procesným spôsobom sa javí napr. výrok o nenariadení ústavnej starostlivosti).

20. Nad bezprostredne nevyhnutný rámec možno dodať, že ďalšia (okrem tvrdenia o nesplnení podmienok pre nariadenie ústavnej starostlivosti) odvolacia argumentácia (smerujúca k vráteniu dieťaťa do výchovného prostredia rodičov) opodstatnená nie je. V prípade matky ani nie je daná kvalifikovaná pochybnosť o zásadných deficitoch spôsobilosti poskytnúť maloletej vhodné/žiaduce výchovné prostredie, keď táto dlhodobo zlyháva v základných zručnostiach potrebných pre výchovu dieťaťa a jej vzťah k maloletej sa vyznačuje emocionálnym chladom. Naopak, pokiaľ ide o otca, je zrejme existencia vzájomnej väzby s dieťaťom, ktorá by mohla byť v budúcnosti (ak otec zásadným spôsobom zmení svoj prístup k práci, alkoholu drogám atď.) základom pre inú úpravu starostlivosti o dieťa. Za evidentne účelové a nedôveryhodné však považuje krajský súd vyjadrenie matky, že jej tvrdenie o alkoholizme otca je nepravdivé a bolo motivované len pomstou voči otcovi. Je síce nepochybné, že vzájomné vzťahy rodičov sú natoľko narušené, že takto nepravdivo matka skutočne konať/vystupovať mohla, rozsiahly spisový materiál v predmetnej veci však vytvára presvedčivý a komplexný negatívny obraz o dlhodobom zlyhávaní otca v súvislosti s požívaním alkoholu ako aj iných návykových látok, čo ho aktuálne diskvalifikuje z možnosti výkonu osobnej/výlučnej starostlivosti o dieťa (odhliadnuc od skutočnosti, že sa bude pravdepodobne dlhodobo zdržiavať v zahraničí). Napokon, úplne nevhodným sa v súčasnej dobe javí spoločné výchovné prostredie oboch rodičov, ktorých vzťah sa vyznačuje okrem obojstranného alkoholizmu aj vzájomnými atakmi, konfliktami/hádkami takej intenzity, ktorá (v súhrne opísaného) jednoznačne škodí riadnemu vývinu maloletej.

21. Toto rozhodnutie krajského súdu bolo prijaté hlasovaním senátu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). Dovolanie možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k niektorej z uvedených väd. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom. Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a

prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

Dovolaateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Povinnosť zastúpenia advokátom neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.